

Görsel Tasarım İlkelerinin BÖTE Bölümü Öğrencileri Tarafından Değerlendirilmesi

Cahit CENGİZHAN

Öğretim Görevlisi
Marmara Üniversitesi
Atatürk Eğitim Fakültesi
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü

Duygu ATEŞ

4. Sınıf Öğrencisi

Tanımlar

Görsel Tasarım: Tasarım alanındaki çalışmalarda görsel malzemeler geliştirme alanıdır.

Ekran Tasarımı: Ekrandaki nesnelerin hangileri olacağına karar verilmesi ve bu nesnelerin nerede bulunacaklarının karar verilmesi tasarımıdır.

Grafik Tasarım: Tipografide bilgiyi görsel olarak düzenlemenin görsel iletişim ve görsel iletişimde bulunmanın bir şeklidir.

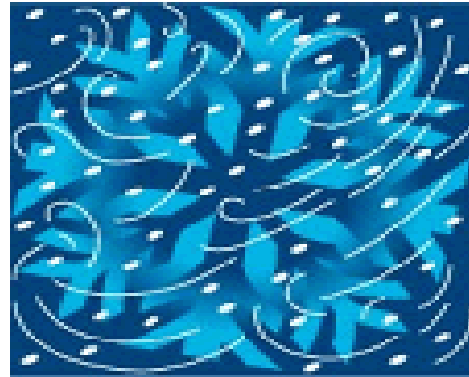
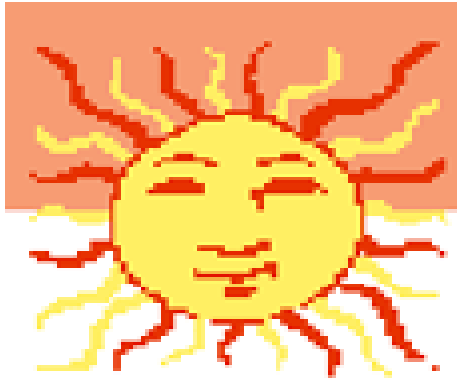
Görsel Tasarım İlkeleri

- **Bütünlük**
- **Renk**
- **Vurgu**
- **Hizalama**
- **Yakınlık**
- **Boşluk**
- **Hiyerarşi**
- **Okunabilirlik**
- **Boyut**

Görsel Tasarım İlkeleri

Bütünlük: Bir görseli meydana getiren öğelerin bir bütün olarak görünmesini sağlayan, öğeler arasındaki ilişkidir.

Renk: Renk ışığın cisimlere çarptıktan sonra yansıtılarak görme duyusunda bıraktığı etkidir.

Görsel Tasarım İlkeleri

Vurgu: En ilgi çekici nokta olarak tasarlanıp, önemli unsurların vurgulanacak yere yerleştirilmesidir.

Hizalama:Görsel ilişkileri en etkili şekilde vermenin yollarından birisidir.

Yakınlık: Birbirine yakın öğeler birbiriyle ilişkili, uzak öğeler ise ilişkisiz olarak algılanmasıdır.

Boşluk: Belirlenmiş bir çerçeve içerisindeki kullanım alanı dışında kalan yerlerdir.

Görsel Tasarım İlkeleri

Hiyerarşi: Bilginin önem sırasına göre bir organizasyon içerisinde sunulmasıdır.

Okunabilirlik: Bir görseldeki önemli unsurların özellikle sözcüklerin kolaylıkla görülebilmesidir.

Boyut: Objelerin büyüklüğü ile anlamları arasındaki bağlantıdır.

Amaç

Görsel tasarımın önemli bileşenlerinden yazı ve şekil öğeleri ele alınarak, bu öğeler üzerinde kullanılacak ilkeler ile bu ilkelerin BÖTE öğrencileri tarafından görsel uygulamalar kullanılarak belirlenebilmesi bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır.

Alt Amaçlar

- Görsel öğelerden yazıya uygulanmış ilke puanları ile şekillere uygulanmış görsel ilke puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Toplam görsel ilke puanları ile;
  1. Cinsiyete,
  2. Öğrenim gördükleri okul,
  3. Mezun olunan okul türü,
  4. Grafik eğitimi alma,
  5. Resim eğitimi alma
  6. Fotoğraf eğitimi alma değişkenlerine göre ilişki aranmıştır.

Yöntem

Üniversiteler	Frekans	Yüzde(%)
Marmara Üniversitesi	35	17,33
Karadeniz Teknik Üniversitesi	21	10,40
Ege Üniversitesi	19	9,41
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	14	6,93
Hacettepe Üniversitesi	14	6,93
Ankara Üniversitesi	13	6,44
Ortadoğu Teknik Üniversitesi	13	6,44
Sakarya Üniversitesi	13	6,44
Balıkesir Üniversitesi	12	5,94
Yıldız Teknik Üniversitesi	11	5,45
Anadolu Üniversitesi	10	4,95
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	6	2,97
Çukurova Üniversitesi	5	2,48
Boğaziçi Üniversitesi	4	1,98
Dokuz Eylül Üniversitesi	4	1,98
Gazi Üniversitesi	4	1,98
Osmangazi Üniversitesi	4	1,98
Toplam	202	100

- Model: ilişkisel tarama ve son test ölçümü alınmıştır.
- Çalışma grubu: BÖTE bölümü olan 17 Üniversiteden 4. sınıfta öğrenim gören toplam 268 öğrenciye ulaşılmış, bunlardan 202'si geçerli sayılmıştır.
- Çalışmaya katılan öğrencilerden 68'i (%33,7) kız, 134'si (%66,3) erkeklerden oluşmaktadır.

Bilgi Toplama Aracı

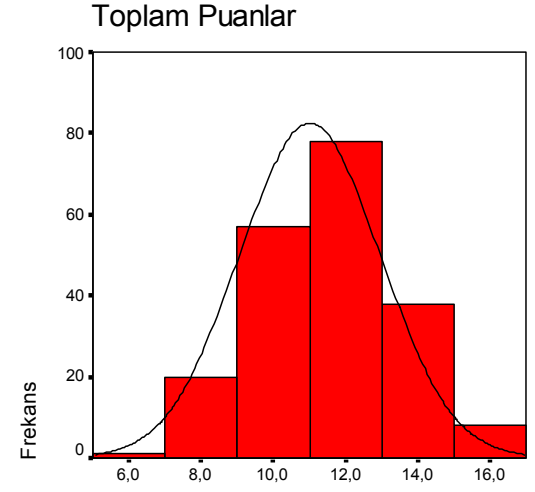
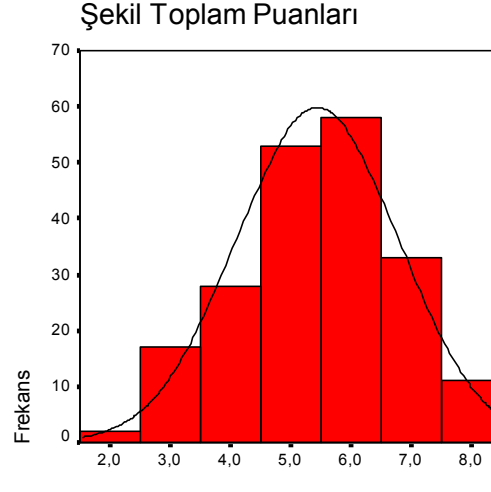
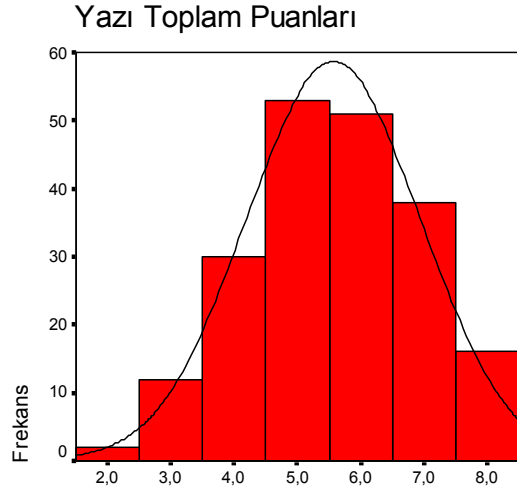
İlke / Öge	Yazıda	Şekilde
Bütünlük	Soru 1	Soru 10
Renk	Soru 2	Soru 11
Vurgu	Soru 3	Soru 12
Hizalama	Soru 4	Soru 13
Yakınlık	Soru 5	Soru 14
Boyut	Soru 6	Soru 15
Boşluk	Soru 7	Soru 16
Hiyerarşi	Soru 8	Soru 17
Okunabilirlik	Soru 9	Soru 18

- Görsel öğeler - ilkeler matrisi ile 18 adet soru hazırlanmıştır.
- Sorular doğru-yanlış (10) çoktan seçmeli (8) kullanılmıştır.
- 9 adet bağımsız değişken kullanılmıştır.
- Çalışma grubunun başarı testine verdikleri yanıtlar doğru 1, yanlış 0 şeklinde puanlandırılıp toplanmıştır.

Yazı

Şekil

Bulgular

Yazı Toplam Puanları

Şekil Toplam Puanları

Toplam Puanlar

	N	En Az	En Fazla	Ort.	Ortanca	Çarpıklık	Basıklık	Std. Sap.
Yazı Toplam Puanları	202	2	8	5,57	6,00	-0,147	-0,496	1,370
Şekil Toplam Puanları	202	2	8	5,44	6,00	-0,200	-0,418	1,345
Toplam İlke Puanları	202	6	15	11,01	11,00	-0,071	-0,436	1,952

Bulgular

Alınan toplam puanlara göre, yazı puanları ile şekil puanları arasında anlamlı yüksek ilişki bulunmuştur. Ancak yazı ve şekil puanları arasında bir ilişki bulunamamıştır. Bu da yazı ve şeklin görsel olarak farklı değerlendirildiği şeklinde yorumlanmıştır.

	N=202	Yazı Toplam Puanları	Şekil Toplam Puanları	Toplam Puanlar
Yazı Toplam Puanları	Pearson Korrelasyonu	1	,033	,725(**)
	p. (2- yönlü)	.	,638	,000
Şekil Toplam Puanları	Pearson Korrelasyonu	,033	1	,713(**)
	p. (2- yönlü)	,638	.	,000
Toplam Puanlar	Pearson Korrelasyonu	,725(**)	,713(**)	1
	p. (2-yönlü)	,000	,000	.

Cinsiyet - Görsel ilke puan karşılaştırması

Cinsiyet değişkeni ile yazı toplam puanları, şekil toplam puanları ve toplam puanlar arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

	Cinsiyet	N	Ort. Farkları	Farkların Toplamı	Mann-Whitney U	Z	p. (2-yönlü)
Yazı Toplam Puanları	Bayan	68	102,98	7002,5	4455,5	-0,2619	0,793
	Erkek	134	100,75	13500,5			
	Total	202					
Şekil Toplam Puanları	Bayan	68	102,04	6938,5	4519,5	-0,0954	0,924
	Erkek	134	101,23	13564,5			
	Total	202					
Toplam Puanlar	Bayan	68	101,71	6916	4542	-0,0361	0,971
	Erkek	134	101,40	13587			
	Total	202					

Üniversitelere göre Görsel ilke puanları

Üniversiteler	N	En az	En çok	Ort.	Ortanca	Std. Sap.
Ankara Üniversitesi	13	11	15	12,39	12	1,387
Yıldız Teknik Üniversitesi	11	8	14	12,27	13	1,902
Gazi Üniversitesi	4	10	15	12,25	12	2,217
Balıkesir Üniversitesi	12	8	14	11,50	12	1,679
Marmara Üniversitesi	35	7	15	11,26	11	2,105
Ege Üniversitesi	19	9	14	11,05	11	1,353
Hacettepe Üniversitesi	14	7	15	11,00	10,5	2,572
Karadeniz Teknik Üniversitesi	21	6	15	10,95	11	2,037
Ortadoğu Teknik Üniversitesi	13	7	14	10,92	12	2,178
Anadolu Üniversitesi	10	8	13	10,80	11	1,989
Boğaziçi Üniversitesi	4	9	11	10,50	11	1,000
Dokuz Eylül Üniversitesi	4	8	12	10,25	10,5	2,062
Çukurova Üniversitesi	5	9	12	10,20	9	1,643
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	6	8	13	10,17	10	1,722
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	14	7	13	10,07	10	1,774
Sakarya Üniversitesi	13	7	12	9,85	10	1,573
Osmangazi Üniversitesi	4	9	11	9,75	9,5	0,957

Mezun olunan okul türü

Görsel ilke puan karşılaştırması

Mezun olunan okul türü ile yazı toplam puanları, şekil toplam puanları ve toplam puanlar arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Mezun olunan okul	türü	N	Ort. Farkları	Farkların Toplamı	Mann-Whitney U	Z	p. (2-yönlü)
Yazı Toplam Puanları	Klasik	106	108,87	11540,5	4306,5	-1,927	0,0540
	Meslek	96	93,36	8962,5			
	Total	202					
Şekil Toplam Puanları	Klasik	106	101,76	10786,5	5060,5	-0,068	0,9458
	Meslek	96	101,21	9716,5			
	Total	202					
Toplam Puanlar	Klasik	106	106,56	11295,5	4551,5	-1,308	0,1908
	Meslek	96	95,91	9207,5			
	Total	202					

Resim eğitimi alma Görsel ilke puan karşılaştırması

Resim eğitimi alma ile yazı toplam puanları, şekil toplam puanları ve toplam puanlar arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Resim eğitimi aldınız mı?		N	Ort. Farkları	Farkların Toplamı	Mann- Whitney U	Z	p. (2-yönlü)
Yazı Toplam Puanları	Hayır	179	98,60	17650	1145	-0,966	0,3338
	Evet	15	84,33	1265			
	Total	194					
Şekil Toplam Puanları	Hayır	179	95,46	17088	978	-1,791	0,0734
	Evet	15	121,80	1827			
	Total	194					
Toplam Puanlar	Hayır	179	97,06	17373	1263	-0,385	0,7003
	Evet	15	102,80	1542			
	Total	194					

Fotoğraf eğitimi alma Görsel ilke puan karşılaştırması

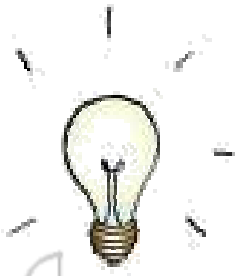
Fotoğraf eğitimi alma ile yazı toplam puanları, şekil toplam puanları ve toplam puanlar arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Fotoğrafçılık eğitimi aldınız mı?		N	Ort. Farkları	Farkların Toplamı	Mann-Whitney U	Z	p. (2-yönlü)
Yazı Toplam Puanları	Hayır	165	100,13	16521	1959	-1,589	0,1121
	Evet	29	82,55	2394			
	Total	194					
Şekil Toplam Puanları	Hayır	165	96,83	15976,5	2281,5	-0,408	0,6829
	Evet	29	101,33	2938,5			
	Total	194					
Toplam Puanlar	Hayır	165	98,41	16237	2243	-0,542	0,5876
	Evet	29	92,34	2678			
	Total	194					

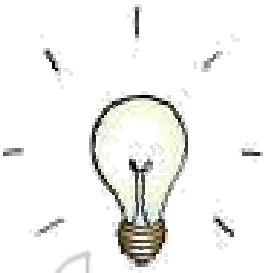
SONUÇLAR

- Öğrencilerin yazı ve şekil üzerindeki görsel tasarım ilkelerini tanıyabilmeleri açısından ilkeler arasında bir tutarlılık vardır. Ancak yazı ve şekiller ayrı görseller olarak kabul edildiklerinden ikisi arasında ilişki bulunamamıştır.
- Görsel tasarım ilkelerini bilme ile fotoğraf, grafik ve resim eğitimi alma cinsiyet, mezun olunan okul türü ve üniversite arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.
- Araştırmada yüksek ortalamaya sahip ilk beş üniversitelerin sırasıyla Ankara, Yıldız Teknik, Gazi, Balıkesir, Marmara olduğu bulunmuştur.

ÖNERİLER

- İş alanları arasında web tasarımcılığı ve grafik tasarımcılığı bulunan BÖTE bölümlerinde görsel tasarım ilkeleri konusuna derslerde daha çok yer verilmelidir.
- Görsel tasarım konusu derslerde yalnızca teorik olarak değil, ilgili görseller üzerinden uygulamalı olarak da anlatılmalıdır.
- Öğrencilerin hazırladıkları yazılım projelerinde görsel tasarım ilkeleri kullanılmalı, ve değerlendirmede bu kriterler puanlanmalıdır.

ÖNERİLER

- Grafik tasarım kurslarında yalnızca ilgili programları öğretmekten ziyade görsel tasarımın kuralları üzerinde de durulmalıdır.
- Veri toplama ortamı olarak internet kullanıldığında, katılımcıların motive edilmesi gerektiği, doğru ve güvenilir veri toplamada zorlanılabileceği hesaba katılmalı, hedef kitleye ulaşmak için denek sayısı büyük tutulmalıdır.

Sorular

İlginiz için teşekkürler...

Cahit CENGİZHAN

cahitcengizhan@hotmail.com

Duygu ATEŞ

& duyguates83@hotmail.com

Hangi görselde logo vurgulanmaktadır?

Genel Vestel Servisler Marka

Vestel Dış Ticaret A.Ş.
Organize Sanayi Bölgesi, 49030
Manisa / TÜRKİYE

☎ Phone: (0236) 233 01 31 (18 Hat)
☎ Fax: (0236) 233 25 04-05

Vestel Beyaz Eşya Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Organize Sanayi Bölgesi, 49030
Manisa / TÜRKİYE

☎ Phone: 02363 236 00 25
☎ Fax: 02363 233 93 34-35

Döviz
Anadol Petrol Ofisi Dolun Tesisi Yolu
Zorlu Plaza 34840 , Avclar Etanbul / TÜRKİYE

☎ Phone: 021 23 456 78 90
☎ Fax: 021 23 456 78 90

Vestel Bilişim Teknolojileri Ticaret ve Sanayi A. Ş.
Anadol Petrol Ofisi Dolun Tesisi Yolu
Zorlu Plaza 34840 , Avclar Etanbul / TÜRKİYE

VESTEL
teknolojinin kurucusu

VESTEL Genelle Vestel Servisler Marka
teknolojinin kurucusu

Vestel Dış Ticaret A.Ş.
Organize Sanayi Bölgesi, 49030
Manisa / TÜRKİYE

☎ Phone: (0236) 233 01 31 (18 Hat)
☎ Fax: 02363 233 25 04-05

Vestel Beyaz Eşya Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Organize Sanayi Bölgesi, 49030
Manisa / TÜRKİYE

☎ Phone: 02363 236 00 25
☎ Fax: 02363 233 93 34-35

Döviz
Anadol Petrol Ofisi Dolun Tesisi Yolu
Zorlu Plaza 34840 , Avclar Etanbul / TÜRKİYE

☎ Phone: 021 23 456 78 90
☎ Fax: 021 23 456 78 90

Vestel Bilişim Teknolojileri Ticaret ve Sanayi A. Ş.
Anadol Petrol Ofisi Dolun Tesisi Yolu
Zorlu Plaza 34840 , Avclar Etanbul / TÜRKİYE

Yorum

Sonraki Soru

[Geri dön](#)

Aşağıdaki görselde hangi tasarım ilkesi kullanılmamıştır?

İçindekiler tablosu

A . Giriş	5
Önsöz	5
Avrupa Birliği ve Türkiye arasındaki ilişkiler	6
Ortaklık Anlaşması çerçevesinde son gelişmeler (ikili ticaret dahil)	7
Topluluk yardımı	8
Esleştirme	9
Müktesebatin analitik incelenmesi sürecinin hazırlanması	9
B. Üyelik kriterleri	10
Siyasal kriterler	10
Giriş	10

Bütünlük

Hizalama

Hiyerarşi

Vurgu

Yorum

Sonraki Soru

[Geri dön](#)